

JOSEF PANÝREK - příslušník RAF

Senohrabský rodák Josef Panýrek, se narodil jako první syn manželů Karla a Matyldy Panýrkových (dům č. 18). Obecnou školu absolvoval v Mirošovicích a 2-třídní pokračovací školu v Mnichovicích. Následně se vyučil strojním zámečníkem. Od roku 1923 byl zaměstnán u československých drah, nejprve v dělnických profesích. Po absolvování základní vojenské presenční služby (dosáhl hodnosti četaře) se vrátil k čs. drahám. Zde si doplnil vzdělání a po absolvování "účetně administrativního kurzu" přešel od roku 1933 na tehdejší ministerstvo železnic (později ministerstvo dopravy) jako účetní - revident účtů, kde setrval až do odchodu do zahraniční armády v roce 1940. Na ministerstvu dostal mj. čestnou funkci člena (přisedícího) rozhodčího soudu Nemocenské pojišťovny státních drah. Zde se seznámil s tehdejším předsedou Nemocenské pojišťovny Aloisem Tomasem. Koncem roku 1938 byli oba zbaveni funkcí v pojišťovně a Tomas byl přeložen do dílen na Masarykovo nádraží. V lednu 1939 byl Josef Panýrek požádán Aloisem Tomasem o spolupráci k utvoření ilegální skupiny železničářů, která byla následně založena ustavující schůzí v Národním domě na Vinohradech. Josef Panýrek přijal funkci důvěrníka na ministerstvu dopravy. Ještě před okupací se zabýval rozmnožováním letáků a zpráv z Londýna, které byly rozšiřovány pomocí vlakových spojení po celé republice. Po okupaci již byla ilegální činnost zaběhnutá a dobře organizovaná. Opatřoval díky svému působení na ministerstvu zprávy o pohybech německých transportů, množství vozového parku, lokomotiv, automobilů a dalšího materiálu a vše o co byl prostřednictvím Al. Tomase požádán. V lednu 1940 však byla Tomasova skupina prozrazena a začalo zatýkání gestapem. Všichni zatčení včetně Al. Tomase byli popraveni (v Terezíně je stálá expozice k činnosti této ilegální skupiny). Josef usoudil, že jedinou možností k záchraně života je odchod z republiky a vstup do zahraniční čs. armády. Dne 29.1.1940 opustil rodinu v Senohrabech a 2.2.1940 překročil hranice republiky u osady Stráně do Maďarska a dne 15.2.1940 se registroval v Budapešti na konzulátě. Následovala klasická balkánská cesta až do Bejrútu, kde podal přihlášku do čs. armády v zahraničí, na čs. konzulátě dne 16.3.1940. Zde vyčkal až se naplní loď do Francie, kam se následně přesunul. Odveden byl 16.4.1940 v Egde - výcvikové středisko ve Francii. Nejprve byl přidělen k dělostřeleckému pluku, ale po prokázání vyšších schopností byl dne 27.5.1940 přeložen k letecké skupině v Egde. Zde absolvoval jen část výcviku, protože po porážce Francie byl 24.6.1940 evakuován s většinou svých spolubojovníků do Liverpoolu ve Velké Británii. Zde byl Josef přidělen k 312 (československé) stíhací peruti v hodnosti Cpl - corporal (odpovídá desátník). Sloužil u pozemního útvaru jako palubní elektrikář - mechanik. Jeho úkolem spolu s ostatním servisem bylo udržovat všechny letouny perutě v naprostém pořádku. Kromě toho byl nasazován i na operační letouny. Jeho svědomitost v této službě byly příkladná a 28.10.1944 byl povýšen do hodnosti rotmistra. Po válce se vrátil se svou jednotkou dne 5.8.1945 do Československa a dne 15.11.1945 byl demobilizován. Za svoji válečnou činnost obdržel vyznamenání- 22.11.1944 medaile za zásluhy a 6.3.1946 medaile za chrabrost. Po válce opět pracoval ve funkci účetního na ministerstvu dopravy, ale po změně režimu bylo jeho místo zrušeno. Poté začal pracovat jako technik u podniku Potrubí, kde zůstal až do důchodu. Podvolil se režimu a snažil se nahradit rodině a hlavně dětem svoji téměř 5-letou válečnou nepřítomnost. Po rehabilitaci v letech 1991-1992 byl povýšen do hodnosti podplukovníka.

Rodina:

Josef Panýrek se narodil 17.1.1905 v Senohrabech, č. domu 18, jako první syn kameníka Karla Panýrka a jeho ženy Matyldy. V rodině s ním vyrůstala starší sestra Leontýna a dále mladší sestra Arnoštka, později provdaná Srbová a mladší bratr Karel. V roce 1931 se Josef oženil. Manželka Marie Kontová pocházela z nedalekých Čtyřkol. Před válkou se jim narodily dvě děti, syn Josef (1936) a syn Karel (1938). Jako rodina obývali nájemní byt v Senohrabech č.149 (nyní ulice U Tunelu). Po odchodu Josefa do zahraničí se jeho manželka se starším synem odstěhovala k rodičům do Čtyřkol a mladšího syna Karla si vzala do péče sestra Arnoštka. Takto přečkali celou válku. Avšak v roce 1942 postihla rodinu další "rána", neboť Matylda Panýrková, která byla židovského vyznání, dostala předvolánku k nástupu do Terezína. V Terezíně se však dlouho nezdržela a cca do jednoho měsíce byla určena k transportu do koncentračního tábora Malý Trostinec u Minsku (dnešní Bělorusko). Po strastiplné cestě vlakem byly přeživší osoby nahnány do uzavřených nákladních aut, kde byly udušeny výfukovými plyny, zavedenými přímo od motorů vozidel, což byl i případ paní Matyldy. (je uvedena na desce na pomníku u zvoničky). Umučené osoby byly rovnou v nákladních odváženy do společných hrobů. Po návratu Josefa Panýrka z Velké Británie se dala jeho rodina opět dohromady a v roce 1949 se společně odstěhovali do Davle III-Sloup č. 19. Až tam se rodina rozrostla o nejmladší člena, když se v roce 1950 narodila dcera Marie. Do Senohrab se všichni vraceli, navštěvovali rodinu Arnoštky Srbové.

Josef Panýrek zemřel 2.3.1985, a byl pochován do rodinného hrobu na hřbitově v Mirošovicích. Zde je pochována i většina jeho rodiny, otec Karel, manželka Marie, syn Karel, sestra Arnoštka s manželem.

Článek byl autorizován dcerou Josefa Panýrka, váženou paní Marií Kloudovou, která vede o svém otci malý rodinný archiv, ze kterého bylo čerpáno i pro výše uvedené informace.

Slavoj Chejn

Ing.